

Život naší vesnice v 16. –
17. století

Čepí za třicetileté války a v letech po ní

Proč zkoumat historii Čepí

Nejstarší zachovaná „gruntovní kniha“ ze 17. století

- Uložena mezi úředními prameny Pardubického panství
- Zachycuje především vlastnické změny u jednotlivých statků
- Závěti, dluhy
- Přísahy rychtáře, konšelů a kostelníka

Výsek z Vischerovy mapy Pardubického panství z roku 1688

Nejstarší historie Čepí

1375 – nejstarší písemná zmínka „Jesko de Czepie“

- přídomek „de Czepie“ se objevuje u řady postav v průběhu 15. století
- na konci 15. století majetkem opakovaně disponuje král
- vesnice se dostává do rukou Dobřenských z Dobřenic
- ves je alodizována, patrně tehdy je otevřena hospoda
- před rokem 1541 majetek kupují „Starší nad kutnohorskými havíři“
- Čepí se dostává do rukou vrchnosti vzdálené cca 40 km daleko
- 1695 Čepí je koupeno Pardubickým panstvím

Starší nad kutnohorskými havíři

- Obdoba cechovní organizace
 - Instituce ekonomicko-právní povahy
 - Disponuje pečetí, uzavírá smlouvy apod.
 - Vystupuje jako vrchnost
 - Nelehké postavení
-
- Výhoda pro poddané z Čepí?

Starší nad kutnohorskými havěři

Pravý Někdy hogue vozi pozicnany a drahého pohoge
Dro Nemohauca ho kana boha wynnigem wasnymy blyj
wemi auyrimni radi

Wedi toho gahozse raczi ty poruczi ty aby som auvoh
Draho hawelshy odestal tak gungni od givna ho diaz
deho dajda pnedni od vyctabe 3R 42h tomas
wozemlek 3R 42h gahub gapph 4R 49h ganwoze
nyeh 3R 42hny gan heway 4R 30h prassh
4R 10hny hewmash 3R 30d a 3 hvestle atah wogidne
Dummi ho odplame 28R 8hny hremaz pravoj
Zie ho swyho nechal pamj manie tobyz givny havi
Zaticy 6 hopyz odplame j yndi aye Actum zero
17 hxi 15 octobys leta 1663

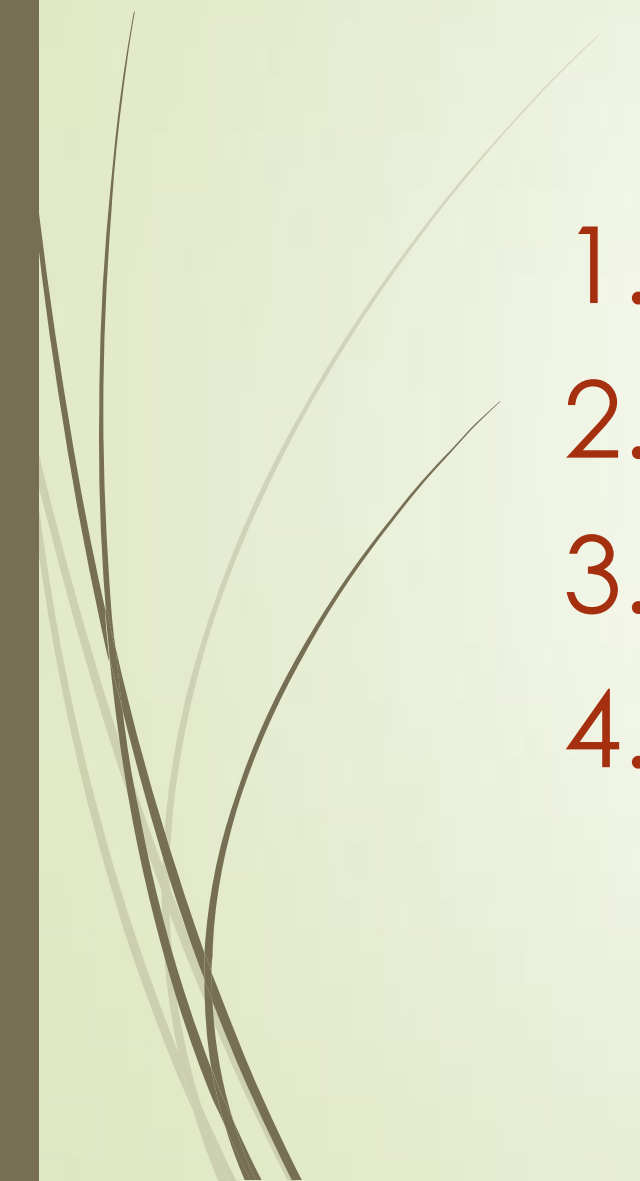
byli by chom neclerz sause dy predwasy
milo se pofamity de nesmimetomez
ani na stwort mile wodemj

1663
Wiaclaw p l p k t
N. S. B. G. G. G. G. G.

Sloventi denuho hoga
Tuc houtswotho ho hifom
fand hnd faweki Fox
Pzibomnyj dy G. ha
Jozaj hmanj
Ponjca
Gudoh
Vemnie
Jozelawo hnd
ofyke hmanja
Wocob G. G.

Osnova přednášky

1. Správní fungování obce
 2. Podoba obce
 3. Obec a vojsko
 4. Prodej obce
-

Základní správní struktury

Vnější správní vazby vesnice se vázaly ke 4 hlavním institucím:

1. Vrchnost
2. Krajský hejtman
3. Fara
4. Trh

Samospráva se opírala o následující úředníky:

1. Rychtář
2. Konšelé (2)
3. Kostelník

1. Obec

Zápis z tzv. Purkrechtní knihy

5
Letza Panie 1610. Pamj dierstny hor dny brnny
na horach dnterach roe rpsq hny byrnstny sami o se,
bme o soby tyto Jan martin vapornm rnyky, Jan
Andreas mozol gusymny, Jan Jan Doyan. a Ja,
Pub Auroppomyky Rfan gub, Obnovili.
Rugostanz a domstny Osoby tyto: 18 Octobris
Die s Lucae Euangeliſta.
Ncaprny minst ro do brm z dny rpsq, ryzem, a potomny so rusa rpsq
sobny minst, a zapropustany z lmagdum nadali.
Ruchstny
Maria Vrbat.
Konstly
Buryan Lufsu
Janek Mandrak
Kostlnik
Jan Mozemstl.
Aurok do havel
Na sledaly osoby tyto:
Jan Guepky 1 35 St
Buryan Lufsu 1 31 St
Jan Mozemstl 1 35 St
Jan Guepky 1 40 St
Tomal Vrbat 2 4 St
Martin Vrbat 1 38 St
Pavel Mondrak 1 56 St
Adam Brynoza 1 12 St
Posledny prst 1 4 St

5
Letza Panie 1610. Pamj dierstny hor dny brnny
na horach dnterach roe rpsq hny byrnstny sami o se,
bme o soby tyto Jan martin vapornm rnyky, Jan
Andreas mozol gusymny, Jan Jan Doyan. a Ja,
Pub Auroppomyky Rfan gub, Obnovili.
Rugostanz a domstny Osoby tyto: 18 Octobris
Die s Lucae Euangeliſta.
Ncaprny minst ro do brm z dny rpsq, ryzem, a potomny so rusa rpsq
sobny minst, a zapropustany z lmagdum nadali.

Obecní správa

1603

Jakub Čapský (rychtář)

Jan Výšek a Pavel Wondrák
(konšelé)

Jan Voženílek (kostelník)

1604

Jan Výšek(rychtář)

Jakub Čapský a Pavel Wondrák
(konšelé)

Jan Voženílek (kostelník)

1605

Pavel Wondrák (rychtář)

Jakub Čapský a Buryan Lukša
(konšelé)

Jakub Voženílek (kostelník)

1606

Pawel Wondrák

Jakub Čapský a Martin Pleskot
(konšelé)

Buryan Lukša (kostelník)

Obnova venkovské samosprávy

1. Vyslané poselstvo z KH (2 starší + písař)
2. Rychtář předložil účty
3. Jmenování rychtáře, konšelů a kostelníka
4. Rychtář, konšelé a kostelník jménem obce slíbili poslušnost a vrchnost jim slíbila ochranu a podporu
5. Odevzdání poddanského úroku
6. Prosby poddaných (včetně berních záležitostí)
7. Rychtář jménem obce „vinš učinil“ dobrého zdraví a všeho dobrého

Přísaha rychtáře a konšelů

Sawazek Rychtarzj a Konšelum. me rshj
Egerj faktc de Jawa.

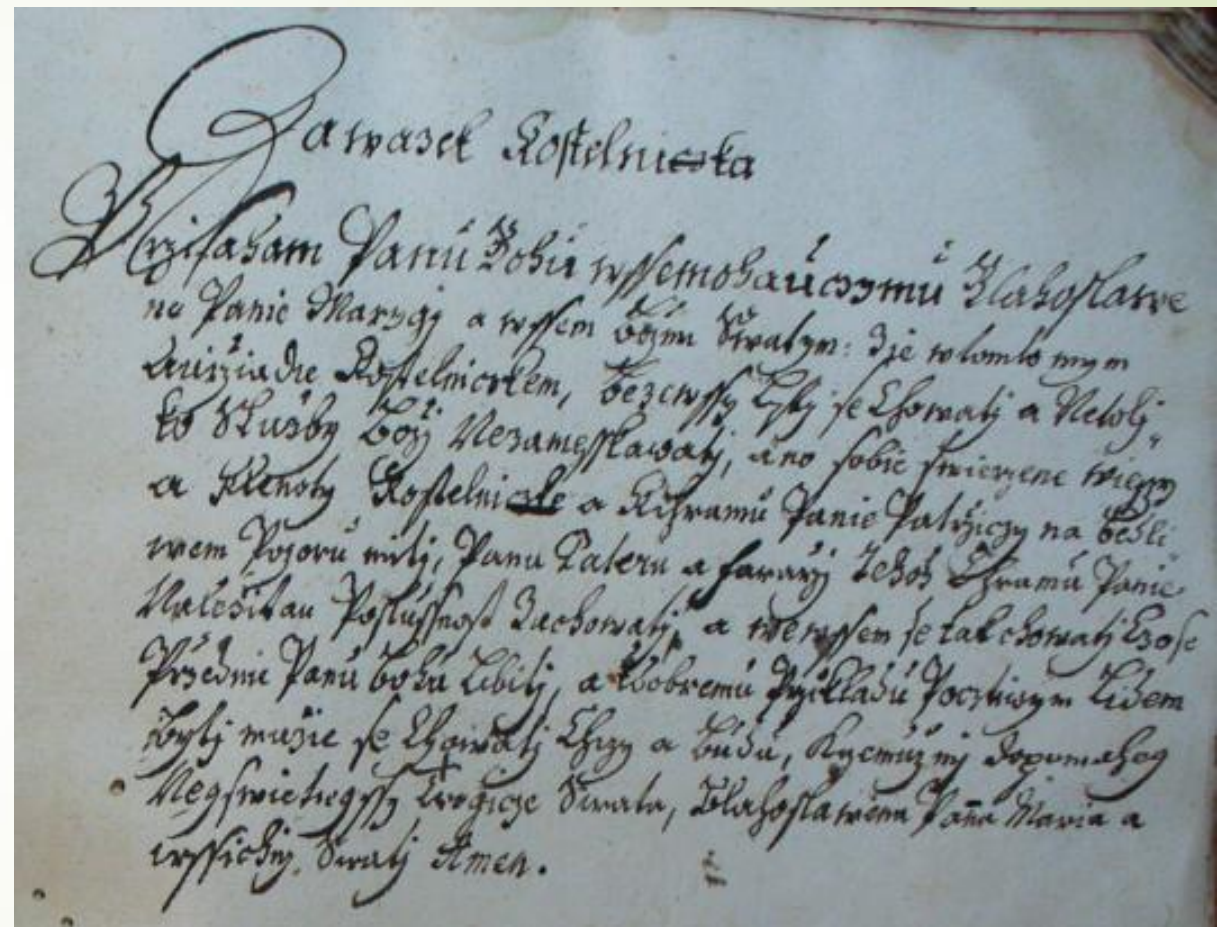
Přisádam Panu Bohu všemoháucymú Blahoslave,
ne Panně Maryge a všem Božim Dřatým Beso
milosti Ejserske Panu Panu memú Milostivemú
Panu m Dbarššym Přisěsným Přizdaným y od
Eborarššwa, a všemu dčarnemú a dčarodanri
mú Pohadku Panum Sawezur Sor. Dřizbrnyeb
Sorach Ruttnacš Panum mym Diečiznym a mlo
stivym, Jit tento áuzad Rychtarššij dčyřivierne
vřizimne Prave Bezerššj lři Dprawowati, a
Dprawedliwe se w Dřem áuzadu Egednomudž,
Semú Agowati, Zle Přetřowati, vobre množiti
Pro Ežest a Eřwalú Pana Bosa, Bosa temú, Ešubemú
Dřrotku, tudowú, Somacymú, y Posostinnemú neb
Přesřolnimú Dprawedlnosti wdielowati, a Dopoma
šati Dprawedliwe wegpowieci a rozšudby ziniti,
nessetřiziz Přiztom Přizatelšwi neb neřizatelšwi,
Pro Přizem neb neřizem, a Pro Dary na Prawo
ani na lewo se neřchylowati Podle negřizššj mo
nosti me. Čoso mi Dopomašeg Pan Dřh všemohá
ucj Blahoslawena Panna Maryge, a všezěbni Dřatj
Amen.

Sawazek Konšelum

Přisádam Panu Bohu všemoháucymú Blahoslave,
ne Panně Maryge a všem Božim Dřatým Beso mi
lošti Ejserske Panu Panu našemú Negmilostivemú,
Přimú, Panum dčarššym Přisěsným Přizdaným y od
Eborarššwa a všemu dčarnemú a dčarodanri,
mú Pohadku Panum Sawezur Sor. Dřizbrnyeb
na Sorach Ruttnacš Panum našym Diečiznym
a milostivym, Jit tento áuzad Konšelššij dčyřivierne
vřizimne Prave, Bezerššj lři, Dprawowati
a Dprawedliwe se w Dřem áuzadu Egedno
mú, Lazšemú Agowati, Zle Přetřowati, vobre
množiti Pro Ežest a Eřwalú Pana Bosa, Bosa
temú, Ešubemú, Dřrotku w dowie, Somacymú
y Posostinnemú neb Přesřolnimú Dprawedlnosti
wdielowati a Dopomašati, Dprawedliwe wegpo
wiedi a rozšudby ziniti, nessetřiziz Přiztom
Přizatelšwi neb neřizatelšwi, Pro Přizem neb
neřizem a Pro Dary, na Prawo ani na le
wo se neřchylowati Podle negřizššj mo
nosti me. Čoso nam Dopomašeg Pan Dřh všemo
háucj, Blahoslawena Panna Maryge a všezěbni
Dřatj. Amen.

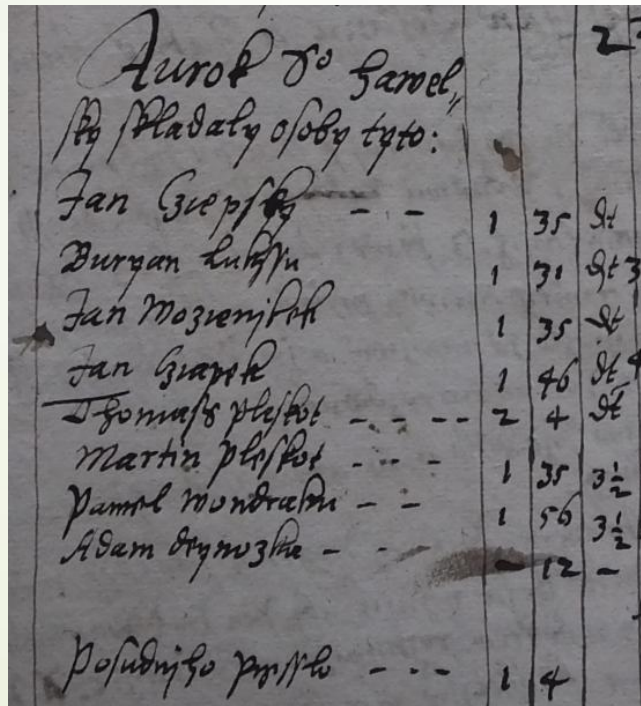
Přísaha kostelníka

- Nezameškovávat služby Boží
- Opatrovat svěcené věci a kostelní klenoty
- Zachovávat věrnost farářů
- Příkladem poctivým lidem chci a budu

Svatohavelský úrok

Svatohavelský úrok – 7 hlavních hospodářství

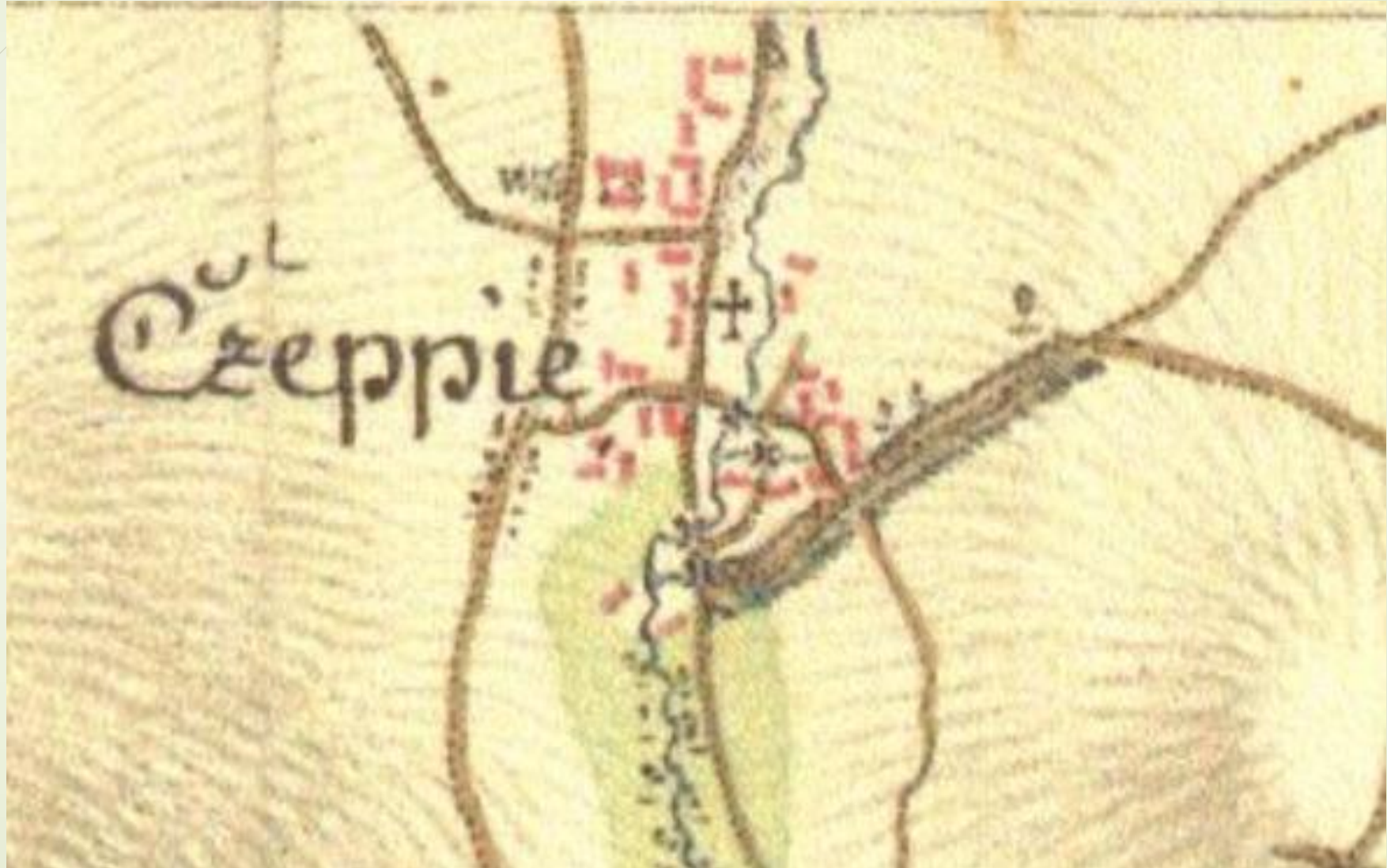

Úrok do Savel
Pladaty osoby tyto:

Jan Guepfo	1	35	9t
Burjan Lukyn	1	31	9t 3
Jan Mozemfo	1	35	9t
Jan Gvank	1	46	9t 4
Thomas plisko	2	4	9t
Martin plisko	1	35	3 1/2
Václav Mondrahn	1	56	3 1/2
Adam Dymozka	1	12	-
Posudnyho p...to	1	4	-

- Poddanské platy se odváděly 2 x ročně
- Zvláštní povinnosti: peněžní, naturální, robotní
- slepice a kuřata
- Husy
- Beránek na velikonoce
- Kapři na vánoce
- Vejce
- Máslo

I. Vojenské mapování (1764-1768)

Majitelé usedlostí (1 628)

Tomáš Pleskot rychtář

synové jeho: Jan Pleskot,
Václav a Matěj

dcery jeho: Mariana,
Magdalena, Dorota, Lidmila

Martin Maršálek

Synové jeho: Matěj, Havel

Pavel Vondrák

Synové jeho: Mikuláš a Jan;
dcery jeho: Anna a Dorotha

Martin Pleskot

Synové jeho: Jiřík a Martin

Kateřina Čapská, o manželů
jejím Janovi Čapským se neví

syn její: Jakub Čapský

Jana Čapka sirotci: Kateřina
vdova

Havel mlynář a Václav taky
mlynář, Jan třetí syn

dcery jeho: Anna, Magdalena,
Alžběta, Lidmila, Kateřina

Jan Výška (Wiska) sirotci:
Lidmila vdova

Synové: Jakub, Jiřík; dcera
Magdalena

Jíry Čapskýho

Synové: Jan, Jakub, Jiřík

Jakuba Pavlata dcera Kateřina

Poddaní bez usedlostí (1628)

Jana Brandejskýho poddruha syn Jiřík ve vsi Čepí rodilej

David Srny poddruha syn Daniel ve vsi Čepí rodilej

Jana Dobce poddruha syn Tomáš ve vsi Čepí rodilej

Jana Mynářička Magdalena
žena jeho; syn jeho: Jakub; dcery: Anna,
Magdalinka ve vsi Čepí zrodilý

Václav Žďárský; Magdalena žena jeho
oba poddaní

děti jejich: Anna, Lidmila, Kača

Václava Voženílka děti poddaní a ve vsi Čepí (se) zrodily

Synové: Jan, Tomáš, dcera jeho
Magdalena

(připsáno jiným inkoustem)

Jiříka Kozla manželka Kateřina; Tomáš,
Martin, Dorotha, Kateřina

Prošek Jindřich; Kateřina manželka jeho
a děti jeho nejsou propuštěni

Potvrzení pravověří (1656)

Právě uznávám se tímto k sedulosti, že vyšší knížecí Lyde
vše vyšší české Přebývající. 55. Hospodářský a Hospodíně
Synové a dědiců, a také učelů, a Područí, a velkých
Nocí se pokračují. v Mikulovské 4. Dny 1056.

(55)

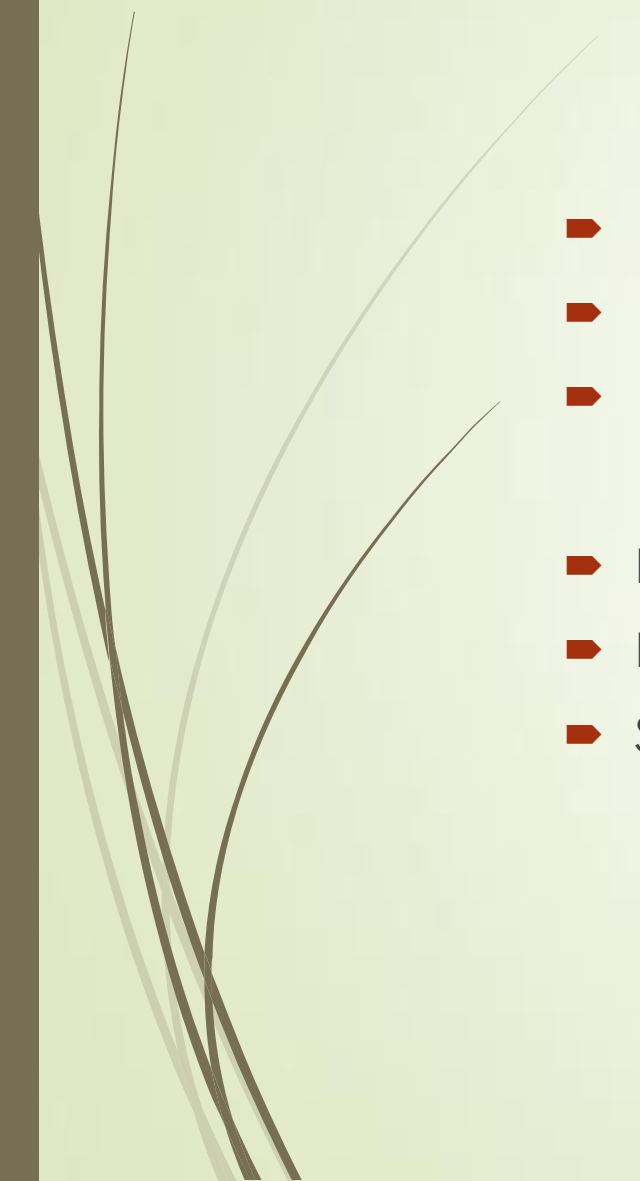
Magister Biskupský a Franouz
vše křížovníků a nejn
vše křížovníků a nejn
vše křížovníků a nejn
vše křížovníků a nejn
Mikulovské a Hrabovské

1656 Potvrzení - pravověří

Hospoda

- 1563 – první zmínka (prý již existuje 30 let); spor s vrchností Duban
 - 1581 – čepování hradeckého piva
 - 1663 – čepování piva z panství chrudimského hejtmana

 - Existovala u ní „masná lávka“ – tj. řeznictví
 - Pivo, víno, pálené
 - Scházeli se v ní konšelé? Pravděpodobně ne.
-

Ohrazení vesnice

1613 – Smlouva o cestu přes
„soukromý pozemek“

- Obecní branka
- Cesta oplocená z obou stran
- „hradba“

Požáry ve vsi:

1574 – požár

1655 – Pleskotovi shořela maštaľ

Porušení vztahu vrchnost = poddaný

- O druhé hodině nad ránem měl být přistaven potah
- Měl být doprovázen hodnověrnou osobou
- Potah přijel o polednách
- „mládež nezbedná a neposlušná“
- „v Podole dobře se sežraly“
- „odjel bez ohlášení“

Vojenské záležitosti

1619 – ložirování soldátů/vojáků; škody v hospodě; vojáci je „vyžrali“

1621 – přijeli 3 rejtaři a obhlíželi vesnici; udělali si znamení

1622 – ložirování vojska; krajský úřad poslal do vesnice 40 knechtů na osm dní

1622 – „...do vsi přijeli vojáci...nechtějí se zvednout...“ (16 koní a vozy)

1622 – „...vojsko už odešlo, ale leželo ve vsi 16 neděl a pořád nabíhají náklady...“

1624 – mušketýři v Dřenicích zmlátili Wondráka

1627 – ubytování vojska

1631 – ubytování vojska

1634 – vojáci z Chrudimi zrekvírovali kobylu

1640 – krajský hejtman píše o těžkostech Čepí („vesnička řečená Čepí v kraji Chrudimském)

1646 – ložirování vojska

Vojenské záležitosti

1657 – opět ložirování vojska

1660 – vojenské kontribuce

1665 – vojenské kontribuce

1666 – soldáti v Čepí

1667 – soldáti v Čepí

1672 – O škodách z opakovaného ložirování vojska

1672 – „...jak ta malá vesnička musí 3 a ½ roku živit soldáty...“

- Profiturecké berně, berně na tažení do Bavor, vojenské kontribuce, zemské berně...

Prodej Čepí

1612 – první pokus

1633 – druhý pokus; Václav Pětipeský z Chyš a Egerbergu – chválí Starší nad havěří za ten nápad a zdůrazňuje, že je víska daleko od Kutné Hory. Slibuje řádně zaplatit a ještě je uchovat v přátelství.

Spor Pardubického panství se Staršími nad KH-havěří; dobytek z mateřovského dvora spásal louky a ničil cesty; překračoval meze.

1694 – prodejní smlouva za 8.500 zlatých

1695 – 7 hospodářství selských a 1 panský dvůr udělaný ze selského statku (vybavený drůbeží i dobytkem; indiánský kohout)